



Christian Lübke igazgató

a rendezvényen, aki bemutatja 23 éve fennálló, kelet-európai témákkal foglalkozó intézményük tevékenységét. Interdiszciplináris, nemzeteken átfelölő kutatásaik a tágabb értelemben vett európai régiót érintik. Kiemelte, Magyarországot gyakran írták le vendégszerető országgént, és utalt Szent István intelmeinek erre vonatkozó soraira, melyben az egynyelvű, egykultúrájú ország gyengeségére figyelmeztetett az államalapító.

Intézetük *Örmények Kelet-Európában* című sorozatában eddig hat kötet látott



Ezüst ereklyetartó

napvilágot; együttműködnek többek között Kovács Bálinttal, a PPKE BTK Armenológiai Intézetének igazgatójával is. Elmondta, intézetük számára alapvető, hogy szükség van kiállításokra ahhoz, hogy megjelenjenek, láthatóvá váljanak kutatásaik eredményei; ezek a tárlatok sokkal nagyobb hatást érnek el, több embert szólítanak meg, mint a nyomtatásban

megjelenő publikációk.

A Berlinből érkező *Meline Pehlivanian* (Berlini Állami Könyvtár) méltatta a kiállítást tudományos szempontból. Elmondta: Arménia a világon elsőként tette államvallássá a kereszténységet a 4. század elején.

Az örmény írást kifejezetten azért alkotta meg *Meszrop Mastoc*, hogy a Bibliát le lehessen jegyezni vele (mint a tárlaton olvasható: úgy várták a szerzetest az ábécével, mint Mózeszt annak idején a kőtáblákkal). Ez volt a hetedik nyelv, amelyre lefordították a Szentírást, és az örmény irodalom első írott emléke. Meszrop Mastocnak és tanítványainak külön ünnep állít emléket: a Szent Fordítók emléknapiját az Örmény Apostoli Egyházban október közepén, az Örmény Katolikus Egyházban szeptember elején ünneplik.

Az Egység és sokszínűség – Az örmény Biblia és a vallásos hagyomány című tárlaton nemcsak az első három teljes örmény bibliakiadás (Amszterdam, 1666; Isztambul, 1705; Velence, 1733) látható, hanem számos családi ereklye, valamint az erdélyi örmények vallásgyakorlatához kötődő tárgyak – tájékoztat a kiállítás sajtóanyaga. – A több mint száz éves kincsek egy-egy oszmán-örmény család mikrotörténelmét hordozzák. A tárgyak, amelyek városról városra kísérték a túlélő családokat, rávilágítanak az oszmán-örmény társadalom kulturális, nyelvi és vallási sokszínűségére.



Meline Pehlivanian



Az örmények a Kárpát-medencében is otthonra találtak. A 17. században vándoroltak be nagyobb számban Erdélybe, ahol uniót kötöttek a Katolikus Egyházzal, majd viszonylag gyorsan integrálódtak a magyar társadalomba. A dualizmusban

számos parlamenti képviselőt, minisztert, sőt miniszterelnököt is adtak Magyarországnak, az aradi 13 közül pedig Kiss Ernő és Lázár Vilmos erdélyi örmény származású volt.

Az örményeket a világ első keresztény népeként tartják számon, akik a keresztény-muszlim kontaktzónában (a Perzsa, az Oszmán és az Orosz Birodalom területein) is évszázadokon keresztül megőrizték hitüket, sokszor az államiság teljes hiányában.

Verestói Nárcisz/Magyar Kurír

Fotó: Thaler Tamás

2019. március 27.

„Az életet átjáró biblikusság” a Széchenyi Könyvtárban - részletek

Az örmény Biblia nyomtatástörténetéről nyílt kiállítás az Országos Széchenyi Könyvtárban. Az ünnepélyes megnyitón a hazai örménység és vezetői mellett jelen volt *Tüske László*, az Országos Széchenyi Könyvtár főigazgatója, *Anahit Simonjan*, a Magyar-Örmény Baráti Társaság elnöke, *Szuromi Szabolcs Anzelm*, a PPKE rektora, *Michael August Blume* nuncius, valamint a kiállítás hazai támogatói: a Fővárosi Örmény Önkormányzat, elnöke *Esztergály Zsófia Zita*, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a II. ker. Örmény Önkormányzat, elnöke *dr. Issekutz Sarolta* is. A tárlat kurátorai *Kovács Bálint* egyetemi docens, az Armenológiai Intézet vezetője és *Vahé Tachjian*, a PPKE BTK Armenológiai Intézetének oktatója, a Houshamadyan berlini kutatóprojekt vezetője.

A ritkaságokat felsorakoztató nemzetközi tárlat összehozta a hazai örménységet, de érkeztek az Kanadából és Erdélyből is magyarörmények azért, hogy megnézhessék a Biblia különlegességeket. Közel 250 látogató volt kíváncsi a tárlat megnyitására, a szakmai előadásokra.

...A szervezők a Bibliák nyomtatástörténetén keresztül az örmény diaszpórát is bemutatják. A kiállított tárgyak között vannak az Oszmán Birodalomból

menekült örmény családok hagyatékai, amelyek Párizsból, Marseilles-ből és Libanonból érkeztek, megjelenítve a 19. századbeli Oszmán Birodalom örmény vallásos

hagyományait. A tárlat utolsó részén pedig az erdélyi örmények vallásosságát mutatják be a szervezők, részben személyi hagyatékokon, részben az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület által biztosított tárgyakon, részben a budapesti Orlay utcai Örmény Múzeum anyagán keresztül...

A kiállítás együttműködő partnerei: Örmény Nemzeti Könyvtár, Berlini Állami Könyvtár, a Gyulafehérvári Római

Katolikus Érsekség, a Houshamadyan Projekt, Szamosújvári Örmény Katolikus Egyházközség, Budapesti Örmény Katolikus Egyházközség.

Támogatók: Gulbenkian Alapítvány, GWZO Leipzig

Fővárosi Örmény Önkormányzat



**FŐVÁROSI ÖRMÉNY
ÖNKORMÁNYZAT**

Մայրաքաղաքի Հայկական Ռեքուզիտայի



Egység és sokszínűség – az örmény biblia és a vallásos hagyomány című kiállítás anyagából



Várady Mária

Ani felől, Szépvíz felé ... A költő élete

Lászlóffy Aladár Kossuth díjas költő. Míg velünk volt, köztünk járt-kelt, érzékeljük különlegességét, szerettük nyelvi tréfáit és tudtuk: nagy dolgokról csak ő tud méltón nyilatkozni.

Ali tíz éve itt hagyott minket a „szakadékban”, ahonnan mi is gyakran kiáltunk föl: „Uram, ...nem boldogok az emberek, de engedd még e szenvedést...” 2019. április 18-án a Fővárosi Örmény Klubdélután Lászlóffy Aladár emlékének szenteltük.

Vele emlékeztünk az 1915-ös Örmény Népiirtásra, a Hajr Mer és a Genocídium ciklus verseivel.

Különös szerencsénk, hogy Dr. Kabdebó Lóránd egyetemi professzor emlékezését hallgathattuk, aki a XX. század magyar és egyben Erdély történelmét példabeszédben mondta el. Vannak szavak, gesztusok, melyek kitörölhetetlenül belénk ivódnak, melyekre egész életünkben emlékezünk. Felidézve az első kolozsvári találkozást már én is látom, amint Lászlóffy Aladár kolozsvári lakásában a telefonba beépített lehallgató készüléket, a „poloskát” párnával hangszigetelik, hogy a környezetében elhangzó beszédet ne rögzítse. Egy diktatúra, ahol „Rab Úr, rab teremtmény, rab sántán” él. Mégis, a magyarországi rendszámmal közlekedő Kabdebó Lóránd gépkocsiját Szamosújvár felé



követi a „securitate” autója. Ali megjegyzi: „– Te, ezek tudják, hogy mi jövünk!?”

Ezért, meg mindenért „kényszerzubbonyában féljen” mégis éljen Ő, korának, a kommunizmus börtöneinek „rab szövívője”, adjon hírt rólunk, vívódásainkról, nyomorunkról, álmainkról.

Az irodalmi emlékezés gerincét Dr. Széles Klára ragyogó, komoly értéket képviselő Utószó című tanulmánya

adta. A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének munkatársa példát adó precizitással, empátiával, érezhető szellemi gyönyörködéssel válogatta Lászlóffy Aladár verseit. Az előadók Jeges Krisztián és Várady Mária színművészek



Balról: Dr. Kabdebó Lóránd, Jeges Krisztián, Várady Mária, dr. Issekutz Sarolta

márvánnyal kövezett úton haladtak, míg egy-egy, eddig kötetben meg nem jelent versben mutatták be a költői univerzumot. Értő és értelmet közvetítő előadásuk a költő